

עדות

והיה מקץ...

„צוואה רוחנית" זו מפי אליעזר שטיינמן הוקלטה על ידי מאיר ינאי ביום 16.11.64. אליעזר שטיינמן נפטר ביום ששי, ה' באב תש"ל - 7.8.70.

נפשי, דירכי עוז ואימרי קול: אהבתי כי הצפינני האל באוהל תם. אוהל יחיד למען בודד אשב בכל עת מעתה ועד עולם. לא אחפוץ כי ייחד כבודי בקהלם, בכל קהלם. בשיגם. לא באתי מעודי בסוד שיחם וכל ניביהם ורו לרוחי. לא איש בקריית הספר חבר לי. לא עמהם הלכתי אל הריגה ואל התפילה. ואשר זרעתי בדמעתי לא אובה קצור אף גרגיר חן-חן ברינתם. עמם היה עמי, אך אלוהיהם לא אלוהי. נשאתי דעי בשפתם ולא בהגיונם. לא שרתי עמהם בעולם הזה, מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ואדיר חפצי כי גם בעולם הבא ייערך לי שולחן לבד. לא עמהם ראיתי חיים בסערת רעיוני ורגשי. אל נא יובילוני המה ו. ורות בבוא יומי. לא המה יקשרו עלי במירמת שפתיים מספד לאמור: אוה, חכם חרשים, אוה, איש התרומות. אוה, כוכב אשר דרך בשמי ישראל ובטרם עת דעך. ואל נא תהיה ידם בי לעטוף את שביבי רוחי בתכריכי מיליהם. אף בל יאמרו המה קדיש אחרי.

ספרים חיברתי לפצעי וילדי חזון מילטתי לחבורתי. מי יתן ואוכל לאמור לנפשי, אל תשתוחחי ואל תהמי פן יחמלו עליך חמלה כל אבירי המקוננים חומדי המית מעיים. הכי המה גירשוך מלהסתפח אל אבותם ובחוש נכון ובלב שמח אתה אותם זנחת? לזרא היתה לך חברתם, כאשר מאסת את ניבם ככה רחקת מריבט וממעללם גם יחד. אחלי, כי גם אחרי מותי לא יחרידוני המהגים המצפצפים בהמולת מיליהם וברעש מעלליהם לאמור: איש היה בארץ, איש ריב ומדון בכל הארץ, ועל אף זאת רוח גדיבה שימחתו ועט ישרים היה בידו. רבו גם רבו בכל עת מליצי יושר לשוכני עפר. אך אני מה שנאתי שבחי מתים. כל תכונת שפתיים בעצרות-עם ומשק עמים במגילות, אבל כלכל לא אוכל כדבר ישעיהו: „לא אוכל עוון ועצרת וקטורת. תועבה היא לי". אף בהכתירם לכבוד אבירי חזון נערצי, אראה רק את עשנם ואש אין במ.

נפשי דירכי עוז ואימרי היטב: לא משל ומליצה בפי בלתי צו למזכירי שמי אחרי מותי.

הנה זו משאלתי: כי אאסף אל אבותי, דורות ישרים אוהבי האל, ולא אל קהל שוכני בקרית ספר. אל נא ילווני בקריאות אבל כל אלה אשר לא היו בני לוויה לי בהגיוני ובחזוני. אמן אני אומר. זה צו כתוב אם כי לא חתום בתעודת. לא חתום אך שריר וקיים. הלא כתובים הדברים גם בספרי. אני אך למען זאת יגעתי כל שנות חיי, בהנחת, כי בבוא היום תוצע לי מיטתי בחלקה נבדלה אשר לי. לבדי אשכון בעפרי, ליגון ולששון, כן יהיה רצון.

נותוך „יומן השיחות“

גיל ששיטשרה, כתבתי מתוך הכרח. אילולא כתבתי הייתי מסוכן.

★

לפני שנים התהלכתי בחוצות מוסקבה. עתונאי נודע ניגש אלי ואמר: „אתה גאון או מטומטם. איך זה שאתה מטייל ברחוב ופניך קורנות מ'אושר?' — מאז למדתי שאת האושר יש להסתיר. החברה מתנקמת ואינה מרשה לאדם להיות מאושר.

★

הייתי רוצה לחקוק ספרי על אבן. אינני מאמין בנייד.

★

השבוע גיליתי בין כתבי רומאן ששכחתי כי כתבתי אותו.

★

אני מאוכזב מעצמי על ש'התאכזבתי מכמה אנשים במ'אחר ולא בהפרזת הראשונה.

★

אני מכיר אנשים שאין להם דעה משלהם, אולם כשאחר מביע דעה — הם נגד. כל כושרם הוא בהבעת דעה מת'נגדת לזולתם.

★

הצער צודק תמיד.

★

בטבע אוכלים הדגים הגדול'לים את הקטנים. באומנות אוכלים הדגים הקטנים את ה'גדולים.

★

מה משמע פרופסור לפסי'כולוגיה. או שאתה חכם או שאתה טיפש.

★

היום הרגשתי כגוסס. עכ'שיו אני יודע מה זאת גסיסה ואוכל לתאר אותה. (7.8.70 — יום פטירתו)

מאיר ינאי זכה לקיר'בתו של הסופר וההוגה אליעזר שטיינמן. לאחר היכרותם בשנת 1964 נפ'גשו השניים דרך קבט בכל יום ששי עד ליום פטירתו של שטיינמן, ש'חל אף הוא ביום ששי. מאיר ינאי רשם תמ'צית השיחות הללו, בב'חינת „שטיינמן בעל'פה“. להלן קטעים מתוך „יומן השיחות“, ג'24.4.65 ועד 7.8.70, הוא יום פטי'רתו:

★

קשה לסופר להתנחם כאשר אומרים לו כי גם לשפינוזה היה כאב שיניים.

★

בשנות העשרים פגשתי את יעקב קלצקין באנטוורפן וסי'פרתי לו שאני מפליג לאמרי'קה. קלצקין השיב לי: „כשת'גיע יערכו לך מסיבה ויקבלו אותך יפה, אבל למחרת ישכחו אותך“. ביטלתי את נסיעתי.

★

כשהייתי בן עשרים אמר לי ביאליק באודיסה „לך בתלם. כתוב כמו כולס“. הערתו עו'רה אותי להמשיך בדרכי ב'ניגוד לדעתו. פרישמן אמר לי באותה תקופה: „אתה אומר על שחור שחור ועל לבן לבן. זה מסוכן, אבל תמשיך“. פרישמן היה ישר מביאליק.

★

רבים מתפרנסים מן הטירוף. קונים ומוכרים שגעונות ובינ'תיים בונים לעצמם בתים.

★

עשרה איש יכולים להשחית מדינה שלמה.

★

מיום שעמדתי על דעתי ב'